

tes og Jorden gaae over til Selveiendom paa en for begge Parter — Jorddrot og Fæster — lempelig og billig Maade.

Idet vi udtale dette som vor Overbeviisning, troe vi det ikke nødvendigt her vidtløftig at begrunde den, især da Lovforslaget for saa kort Tid siden er blevet motiveret og forsvaret i det andet Thing, at det vilde blive uundgaaeligt at gjentage de der fremsførte Betragtninger. Kun skulle vi, da det stadig udtales som det Duffeligste, at Fæstes Overgang til Selveiendom skeer ad Frivillighedens Vej, hvilket ogsaa er vor Mening, fremhæve, at en Lov som den foreslaaede efter al Sandsynlighed ikke vil standse den frivillige Overgang, og vi troe, at navnlig Fæsterne ville foretrække en Overenskomst med Godseierne for det tilfældige Udfald ved en Auction. Hvor der derfor er Tilbøielighed til at indgaae frivillige Overenskomster, vil Forslaget, dersom det ophøies til Lov, vistnok ikke faae nogen Anvendelse; men, da der som bekjendt er Godser, hvor Jorddroten viser bestemt Utilbøielighed til at sælge Fæstegods, ansee vi en Lov som den foreslaaede for nødvendig, saafremt Selveiendom skal vinde Fremgang der, og vi antage, at ved de Bestemmelser, som den indeholder, vil Jorddroten faae en Betaling for Fæstestederne, der kan svare til den, som er sædvanlig, hvor frivillige Salg finde Sted.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser i Lovforslaget skulle vi bemærke, at der vel findes nogle, som vi ikke ubetinget vilde holde paa, saafremt der var stillet Ændringsforslag til dem, men at vi — idetmindste paa det Standpunkt, som Sagen nu indtager, da der er et saa stort Fleertal i Udvalget, der tilraader at standse dens videre Fremme — ikke have fundet Anledning til at bringe nogen Ændring i Forslag. Smidlertid skulle vi dog her nævne de Bestemmelser, der angaae Maaden, hvorpaa Skjødesummen skal betales, som den, hvort vi vilde have været tilbøielige til at slutte os til Ændringsforslag, og vi tilføje, at vi ikke kunne troe, at der her skulde findes Vanskeligheder, som ikke kunde overvindes, maaffee heldigst ved det Middel, der tidligere har været paatænkt, nemlig at oprette en af Staten garanteret Creditkasse.

Som Hovedgrund mod Lovforslaget har Fleertallet anført, at det efter dets Betragtning angriber Eiendomsretten. Da vi med Hensyn hertil kunne henholde os til, hvad et andet Mindretal (Ehmann) har udtalt, skulle vi kun tilføje, at det forekommer os, at man ogsaa maa see her til, hvorledes Forholdene stille sig praktisk, og at det fra flere Sider er erkjendt og udtalt, at det er Sædvane, at Fæstestederne sælges saameget under deres Værdi til Fæsterne eller deres Efterladte, at en Kvotadeel af Auctionsbeløbet, som afgives til Statskassen, ikke vil ned sætte Skjødesummen under den, som Godseierne pleie at erholde. Det maa heller ikke lades ude af Betragtning, at der efter Lovforslaget vil kunne tilflyde Godseierne Fordele, som de ikke tidligere have havt, nemlig at de faae Ret til at indtage den tiende Gaard ogsaa af det Gods, der bliver solgt ved tvungne Auctioner, naar Fæsternes Efterladte blive Skjøberne, og at de ved Auctionerne kunne tilkjøbe sig Fæstesteder, der om 20 Aar blive frie for Fæsteforpligtelse.

Medundertegnede M. Andersen har ikke kunnet slutte sig hverken til foransførte Fleertal eller Mindretal, som tilraade Forslagets videre Behandling standset med en motiveret Dagsorden. Uden at bestride de Indvendinger, som gjøres mod Lovforslagets Grundlag, navnlig i dets oprindelige Skikkelse, indseer jeg ikke, hvorfor det ikke ved Ændringer skulde kunne bringes i en saadan Form, at det kunde føre til det Formaal, som alle Udvalgets Medlemmer synes at erkjende for det Rette: at bringe den under Godsforhold bundne Bønderjord, frigjort fra disse, i Besiddelse af Selveiere og Selvdyrkere paa saadanne Vilkaar, hvormed disse kunne være tjente og holdne, og at frigjøre Jorddroten for det ham for Bøndergodset paahvilende Ansvar paa en Maade, som han kan være tjent med.

Jeg foreslaaer derfor, at Thinget forkaster begge de foreslaaede Dagsordener og skifter til Forslagets anden Behandling med de af mig til samme stillede Ændringsforslag saalydende: